

Wojciech Zysk*

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

KRAJE NEXT ELEVEN – WSCHODZĄCE ŚWIATOWE POTĘGI A KRYZYS GOSPODARCZY

Streszczenie

W ciągu kilku nadchodzących dekad rozwoju gospodarki światowej ważną rolę mogą odegrać kraje tzw. grupy Next Eleven. Celem artykułu jest próba udowodnienia hipotezy, że na obecnym etapie rozwoju globalizacji i regionalizacji kraje Next Eleven poradziły sobie ze światowym kryzysem finansowym zdecydowanie lepiej niż kraje G8, G20 oraz Unii Europejskiej. Wykorzystując analizę tempa wzrostu realnego PKB, zmiany udziału w światowym eksporcie i imporcie, wartości eksportu i importu oraz przyrostu wartości zasobu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w wymienionych grupach krajów, wykazano, że światowe spowolnienie gospodarcze nie dotyczyło w zasadzie krajów grupy N-11. W literaturze przedmiotu brakuje analiz pozycji krajów Next Eleven względem G-8, G-20 i Unii Europejskiej, zatem artykuł ten może być przyczynkiem do dalszych tego typu badań porównawczych.

Słowa kluczowe: Next Eleven, kryzys finansowy, handel międzynarodowy.

Wprowadzenie

Światowy kryzys ekonomiczny został spowodowany między innymi przez nadmierną kreację pieniądza przez instytucje finansowe i korporacje międzynarodowe

* E-mail: zyskw@uek.krakow.pl.

oraz interakcję między sferą finansową i realną gospodarek¹. Za umowny początek tego kryzysu uznaje się 15 września 2008 roku, gdy rząd federalny Stanów Zjednoczonych odmówił wsparcia finansowego (udzielenia kredytów) ewentualnym chętnym nabywcom czwartego co do wielkości banku inwestycyjnego – Lehman Brothers. Bank ten został zatem zmuszony do ogłoszenia niewypłacalności. Perspektywa dalszych bankructw wywołała panikę na rynkach finansowych, a Alan Greenspan – były szef FED (System Rezerwy Federalnej USA) – uznał powstały krach za największy kryzys finansowy od stu lat².

Kryzys na rynkach finansowych znalazł odzwierciedlenie w sferze realnej. W wielu krajach świata obniżył się poziom PKB, nastąpiły wahania popytu wewnętrznego, zahamował się napływ kapitału w formie bezpośrednich inwestycji zagranicznych, załamały się rynki nieruchomości, zmniejszył się eksport i import, pojawiły się perturbacje na rynku walutowym, wahały się ceny na giełdach towarowych, poważne kłopoty miało wiele przedsiębiorstw (również banków i instytucji finansowych), co zaowocowało zaangażowaniem się państw w procesy działalności gospodarczej w postaci finansowania i udzielania kredytów bankrutującym podmiotom. Opiswane załamanie się koniunktury dotknęło jednak kraje świata w różny sposób i na różnych poziomach. W artykule wykazano, jak w sytuacji kryzysu finansowego poradziły sobie kraje różniące się poziomem rozwoju gospodarczego³. Analizie poddano kraje Next Eleven (N-11)⁴, czyli Bangladesz, Egipt, Indonezja, Iran, Meksyk, Nigeria, Pakistan, Filipiny, Korea Południowa, Turcja i Wietnam na

¹ A.Wojtyna, *Gospodarki wschodzące w obliczu kryzysu finansowego: duża odporność czy podatność?*, „Gospodarka Narodowa” 2010, nr 9, s. 25–45.

² www.bankier.pl/wiadomosc/Klopoty-Lehman-Brothers-sygnalizuja-kryzys-1831029.html (dostęp: 7.03. 2015).

³ E. Czarny, J. Menkes i K. Śledziewska twierdzą, że zmniejsza się dystans między państwami rozwiniętymi i rozwijającymi się, choć nadal pozostaje znaczny, E. Czarny, J. Menkes, K. Śledziewska., *Państwa o różnych poziomach rozwoju w czasie kryzysu gospodarczego*, „Wyzwania gospodarki globalnej”, Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego 2012, nr 31, s. 50–62.

⁴ Termin Next Eleven powstał w 2005 r., autorem jest twórca akronimu BRICS J. O’Neill (J. O’Neill, D. Wilson, R. Purushothaman, A. Stupnytska, *How Solid are the BRICs?*, „Goldman Sachs Global Economics Paper” 2005, No 134, s. 21). Między innymi dlatego przeprowadzone w artykule badania rozpoczną się od 2005 r.

tle wybranych grup państw, tzn. G-8⁵, G-20⁶ oraz Unii Europejskiej. Celami częściowymi niniejszego opracowania jest próba empirycznej weryfikacji następujących hipotez badawczych:

- a) tempo wzrostu realnego PKB w krajach Next Eleven było w badanym okresie wyższe niż w krajach G-8, G-20 i Unii Europejskiej;
- b) w badanym okresie rósł udział w światowym eksporcie krajów Next Eleven, natomiast malał w krajach G-8, G-20 i Unii Europejskiej;
- c) rósł udział w światowym imporcie krajów Next Eleven w badanym okresie, a malał w krajach G-8, G-20 i Unii Europejskiej malał;
- d) wartość eksportu w krajach Next Eleven przyrastała w szybszym tempie niż w krajach G-8, G-20 i Unii Europejskiej;
- e) wartość importu w krajach Next Eleven przyrastała w szybszym tempie niż w krajach G-8, G-20 i Unii Europejskiej;
- f) przyrost wartości skumulowanych bezpośrednich inwestycji zagranicznych (zasobu BIZ) w krajach Next Eleven był szybszy niż w krajach G-8, G-20 i Unii Europejskiej.

Przeprowadzone badania pozwoliły – zdaniem autora – na wskazanie pozycji krajów Next Eleven w stosunku do państw tworzących G-8, G-20 i Unię Europejską w czasach dekonunktury gospodarki światowej.

1. Charakterystyka badanych krajów i ugrupowań

W celu porównania potencjałów opisywanych gospodarek w tabeli 1 zestawiono realne PKB, wartość eksportu oraz liczbę ludności (wszystkie dane za 2013 r.)⁷ dla G-8, G-20, Unii Europejskiej i Next Eleven.

⁵ Istniejące do 2014 r. forum polityczno-gospodarcze zrzeszające następujące państwa: Wielką Brytanię, Francję, Niemcy, Włochy, Japonię, Stany Zjednoczone, Kanadę, Rosję.

⁶ Arabia Saudyjska, Argentyna, Australia, Brazylia, Chiny, Francja, Indie, Indonezja, Japonia, Kanada, Korea Południowa, Meksyk, Niemcy, Republika Południowej Afryki, Rosja, Stany Zjednoczone, Turcja, Wielka Brytania, Włochy i Unia Europejska. Por.: <http://g20.org> (dostęp: 7.03. 2015).

⁷ Autor zdaje sobie sprawę, że porównywanie przedmiotowych grup krajów może powodować pewnego rodzaju drobne nieścisłości, gdyż przykładowo Turcja jest i w G-20, i w grupie Next Eleven. Dane dotyczące tego kraju ujęte są w zestawieniu dotyczącym G-20 i w odniesieniu do Next Eleven. Podobnie jest w przypadku krajów G-8, które są również w grupie G-20. Niemniej fakt ten – zdaniem autora – nie ma znaczącego wpływa w sposób na całokształt przeprowadzonych badań.

Tabela 1. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– porównanie potencjału gospodarczego (dane za rok 2013)

Kraj (grupa krajów)/wskaźnik	Realne PKB (mln USD)	Eksport (mln USD)	Liczba ludności (mln)
G-8	36 781 413	6 368 096	902
G-20	57 527 062	11 213 668	4 383
UE-28	17 355 091	6 076 451	511
Bangladesz	152 182	29 114	166
Egipt	248 304	28 492	87
Indonezja	868 991	183 344	253
Iran	502 834	82 000	81
Korea Południowa	1 221 279	559 632	49
Meksyk	1 261 643	380 189	120
Nigeria	284 352	103 000	177
Pakistan	225 371	25 150	196
Filipiny	271 603	56 698	107
Turcja	827 378	151 787	81
Wietnam	170 862	132 033	93
Razem Next Eleven	6 034 799	1 731 438	1 410

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych UNCTAD,
<http://unctadstat.unctad.org> (dostęp: 7.03. 2015).

Jak można zauważyć, największy poziom realnego PKB osiągnęły kraje G-20 (ponad 57 bln USD), na drugiej pozycji znalazły się kraje G-8 (ponad 36 bln USD), na trzecim miejscu - kraje Unii Europejskiej (ponad 17 bln USD), a kraje grupy Next Eleven odnotowały poziom 6 bln USD. Jeżeli chodzi o poziom eksportu, to kraje G-20 sprzedały za granicę za ponad 11 bln USD, drugie miejsce zajęły kraje G-8 z wynikiem ponad 6,3 bln USD. Ponownie na trzeciej pozycji znalazły się kraje Unii Europejskiej (nieco ponad 6 bln USD), a kraje grupy Next Eleven znów są ostatnie w tej klasyfikacji (odnotowały poziom 1,7 bln USD). W zestawieniu tym najludniejsze są kraje G-20 (ponad 4,3 mld), drugie miejsce przypadło krajom Next Eleven (ponad 1,4 mld). Kolejne pozycje zajmują kraje G-8 i Unii Europejskiej (odpowiednio 0,9 i 0,5 mld). Podsumowując, można stwierdzić, że według danych z 2013 roku kraje G-8, G-20 i UE zdecydowanie przewyższają swoim potencjałem gospodarczym kraje pretendujące do grona liderów gospodarki światowej, jednak grupa Next Eleven pod względem liczby mieszkańców znalazła się na drugim miejscu w zestawieniu. Fakt ten może mieć wpływ na przyszły rozwój gospodarczy tego regionu świata.

2. Metodologia badań

Na podstawie danych liczbowych zamieszczonych na stronie internetowej UNCTAD⁸ dla G-8, G-20, Unii Europejskiej i Next Eleven obliczono tempo wzrostu PKB (w latach 2005–2013 i w okresie kryzysu finansowego 2008–2013). Następnie przeanalizowano zmiany udziału w światowym eksporcie i imporcie oraz w wartości eksportu i importu (w latach 2005, 2010 i 2013). Ponadto, obliczono przyrost wartości skumulowanych bezpośrednich inwestycji zagranicznych (zasobu BIZ, stan na 2013 r. w porównaniu z latami 2005 i 2010). Obliczenia mają na celu wskazanie, jak w krajach Next Eleven na tle G-8, G-20 i Unii Europejskiej kształtowały się te wskaźniki gospodarcze w warunkach światowego kryzysu gospodarczego.

3. Wyniki badań

W tabelach 2–7 przedstawiono wyniki badań, czyli obliczenia według przyjętej metodologii, dla analizowanych ugrupowań i krajów w ramach czasowych określonych indywidualnie dla każdego zestawienia.

3.1. Tempo wzrostu realnego PKB

W tabeli 2 przedstawiono największe przyrosty realnego PKB w obu badanych okresach zanotowanych dla krajów Next Eleven (w latach 2005–2013 – 4,5%, a w latach kryzysu finansowego 2008–2013 – 4,4%). Drugie co do wielkości przyrosty można zaobserwować w krajach G-20, odpowiednio 2,1% i 2,3%. Kraje G-8 zanotowały niewielkie przyrosty PKB: tylko 0,8 % w latach 2005–2013 i 1,1% w latach 2008–2013. W obu analizowanych okresach najmniejsze przyrosty PKB za obserwowano w Unii Europejskiej: 0,4% w latach 2005–2013 i zaledwie 0,1% w latach kryzysu finansowego 2008–2013. Warto oczywiście pamiętać, od jakich poziomów rozwoju gospodarczego startowały analizowane kraje, jednak 0,1% przyrostu realnego PKB oznacza, że w ciągu szesciu lat kryzysu finansowego gospodarki unijne – traktowane łącznie – właściwie się nie rozwijały. Można zatem zaryzykować twierdzenie, że jeżeli analizowana grupa krajów Next Eleven, która – jak wynika z powyższych obliczeń – najlepiej poradziła sobie w kryzysie gospodarczym

⁸ <http://unctadstat.unctad.org> (dostęp: 7.03. 2015).

nadal będzie rozwijała się w takim wysokim tempie, to kraje te w ciągu kilku dekad znacznie zwiększą swój PKB.

Tabela 2. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– porównanie tempa wzrostu realnego PKB (2005–2013, 2008–2013, dane w %)

Kraj (grupa krajów)	lata 2005–2013	lata 2008–2013
G-8	0,8	1,1
G-20	2,1	2,3
Unia Europejska	0,4	0,1
Bangladesz	6,3	6,2
Egipt	4,6	3,0
Indonezja	5,9	6,0
Iran	3,4	2,1
Korea Południowa	3,3	3,3
Meksyk	2,1	2,5
Nigeria	6,8	7,0
Pakistan	3,1	2,9
Filipiny	5,0	5,4
Turcja	3,5	4,5
Wietnam	6,0	5,8
Średnia dla Next Eleven	4,5	4,4

Źródło: jak pod tabelą 1.

3.2. Zmiany udziału w światowym eksporcie

W tabeli 3 przedstawiono udział w eksporcie światowym krajów G-8. Z danych tych wynika, że malał on z poziomu 40,8% w 2005 roku, przez 35,8% w 2010 roku, do rekordowo niskiego poziomu 33,8% w 2013 roku (spadek o 1/5). W tym samym czasie udział w światowym eksporcie krajów G-20 nieznacznie, się zmniejszył z poziomu 60% w 2005 roku, przez 59,8% w 2010 roku, do 59,6 % w roku 2013. W Unii Europejskiej spadek był znaczny: z poziomu 39% w 2005 roku, przez 34% w 2010 roku, do rekordowo niskich 32 % w 2010 roku (spadek o prawie 1/5, podobnie jak w przypadku G-8). W krajach Next Eleven udział w światowym eksporcie rósł od 8,4% w 2005 roku do 9,2% w 2013 roku. Można zaryzykować twierdzenie, że jeżeli te tendencje będą się utrzymywały w przyszłości, w ciągu kilku dekad znacznie może wzrosnąć udział krajów Next Eleven w światowym eksporcie.

Tabela 3. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– porównanie udziału w światowym eksporcie (lata 2005, 2010 i 2013, dane w %)

Kraj (grupa krajów)	2005	2010	2013
G-8	40,8	35,8	33,8
G-20	60,0	59,8	59,6
Unia Europejska	39,0	34,0	32,0
Bangladesz	0,1	0,1	0,2
Egipt	0,1	0,2	0,2
Indonezja	0,8	1,0	1,0
Iran	0,5	0,7	0,4
Korea Południowa	2,7	3,0	3,0
Meksyk	2,0	1,9	2,0
Nigeria	0,5	0,5	0,5
Pakistan	0,2	0,1	0,1
Filipiny	0,4	0,3	0,3
Turcja	0,7	0,7	0,8
Wietnam	0,3	0,5	0,7
Razem Next Eleven	8,4	9,2	9,2

Źródło: jak pod tabelą 1.

3.3. Zmiany udziału w światowym imporcie

W tabeli 4 przedstawiono udział w światowym imporcie krajów G-8. Z danych w niej zawartych wynika, że zmalał on z poziomu 45,2% w 2005 roku, przez 39,3% w 2010 roku, do rekordowo niskiego 37,1% w 2013 roku (ponownie spadek o 1/5). W tym samym czasie udział w światowym eksporcie krajów G-20 nieznacznie, ale zmniejszył się z poziomu 62,3% w 2005 roku do 61,7% w roku 2013. W Unii Europejskiej spadek – podobnie jak w przypadku udziału w światowym eksporcie – był znaczny: z poziomu 39% w 2005 roku, przez 35% w 2010 roku, do rekordowo niskich 32% w roku 2010 (spadek o 1/5, analogicznie do przypadku G-8). W krajach Next Eleven udział w światowym imporcie – tak jak w przypadku poprzedniego wskaźnika – rósł: od 8,1% w 2005 roku do 8,9% w 2013 roku. Ponownie można zaryzykować twierdzenie, że jeżeli opisane tendencje będą się utrzymywały w przyszłości, to rola krajów Next Eleven w udziale w światowym imporcie może znacznie wzrosnąć w ciągu kilku dekad. Bez szczegółowej analizy (na którą nie pozwala ograniczona objętość artykułu) struktury importu badanych krajów, czyli określenia, czy był to import zaopatrzeniowy, inwestycyjny czy konsumpcyjny nie sposób

Tabela 4. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– porównanie udziału w światowym imporcie (lata 2005, 2010 i 2013, dane w %)

Kraj (grupa krajów)	2005	2010	2013
G-8	45,2	39,3	37,1
G-20	62,3	61,7	61,7
Unia Europejska	39,0	35,0	32,0
Bangladesz	0,1	0,2	0,2
Egipt	0,3	0,3	0,3
Indonezja	1,0	1,0	1,0
Iran	0,4	0,5	0,3
Korea Południowa	2,0	3,0	3,0
Meksyk	2,0	2,0	2,0
Nigeria	0,3	0,4	0,3
Pakistan	0,2	0,2	0,2
Filipiny	0,4	0,4	0,3
Turcja	1,0	1,0	1,0
Wietnam	0,3	0,5	0,6
Razem Next Eleven	8,1	8,9	8,9

Źródło: jak pod tabelą 1.

ocenić, czy rosnący udział w imporcie światowym to zjawisko korzystne, czy niekorzystne. Warto jednak zauważyć, że rola krajów G-8, G-20 i UE pod względem przedmiotowego wskaźnika ponownie maleje, a krajów N-11 rośnie.

3.4. Zmiany wartości eksportu

Jak można zaobserwować w tabeli 5 w krajach G-8 zanotowano 53-procentowy przyrost wartości eksportu w latach 2005–2013 (z poziomu 5,4 bln USD do 8,3 bln USD). W krajach G-20 w tym samym okresie zanotowano 79-procentowy przyrost wartości eksportu w latach 2005–2013 (z poziomu 7,7 bln USD do 13,8 bln USD). Z kolei w Unii Europejskiej, podobnie jak w krajach G-8, zanotowano 53-procentowy przyrost wartości eksportu w latach 2005–2013 (z poziomu 5,1 bln USD do 7,8 bln USD). W krajach Next Eleven zanotowano największy przyrost wartości eksportu w latach 2005–2013: z poziomu 0,87 bln USD do 1,7 bln USD, co daje 97%. Również w tym badaniu przyrosty analizowanego wskaźnika były największe w krajach N-11, choć biorąc pod uwagę wartości bezwzględne, wartość eksportu była oczywiście najmniejsza.

Tabela 5. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– analiza przyrostu wartości eksportu (lata 2005, 2010 i 2013, dane w mln USD)

Kraj (grupa krajów)	2005	2010	2013
G-8	5 427 086	7 151 965	8 316 038
G-20	7 774 174	11 378 899	13 892 790
Unia Europejska	5 103 139	6 688 977	7 818 820
Bangladesz	9 297	19 194	29 114
Egipt	12 912	26 438	28 492
Indonezja	86 996	158 074	183 344
Iran	56 252	101 316	82 000
Korea Południowa	284 419	466 384	559 632
Meksyk	214 207	298 305	380 189
Nigeria	50 467	84 000	103 000
Pakistan	16 051	21 410	25 150
Filipiny	41 255	51 496	56 698
Turcja	73 476	113 883	151 787
Wietnam	32 442	72 237	132 033
Razem Next Eleven	877 774	1 412 737	1 731 438

Źródło: jak pod tabelą 1.

3.5. Zmiany wartość importu

Z danych przedstawionych w tabeli 6 wynika, że w krajach G-8 zanotowano 47-procentowy przyrost wartości importu w latach 2005–2013 (z poziomu 5,8 bln USD do 8,6 bln USD). W krajach G-20 w tym samym okresie zanotowano 75-procentowy przyrost wartości importu (z poziomu 7,9 bln USD do 13,9 bln USD). W Unii Europejskiej zanotowano tylko 46-procentowy przyrost wartości importu w latach 2005–2013 (z poziomu 5 bln USD do 7,3 bln USD). W krajach Next Eleven zanotowano – podobnie jak w poprzedniej analizie – największy przyrost wartości importu w latach 2005–2013: z poziomu ok. 1 bln USD do nieco ponad 2 bln USD, co daje ponad 95%. Również w tym badaniu przyrosty analizowanego wskaźnika były największe w krajach N-11, choć biorąc pod uwagę wartości bezwzględne wartość importu, jest oczywiście najmniejsza.

Tabela 6. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– analiza przyrostu wartości importu (lata 2005, 2010 i 2013, dane w mln USD)

Kraj (grupa krajów)	2005	2010	2013
G-8	5 866 248	7 437 123	8 642 839
G-20	7 975 959	11 437 881	13 987 535
Unia Europejska	5 006 193	6 519 921	7 325 725
Bangladesz	14 708	29 471	42 474
Egipt	34 326	59 862	65 322
Indonezja	91 511	153 089	212 303
Iran	54 221	94 351	64 400
Korea Południowa	316 712	517 271	617 203
Meksyk	243 259	327 631	413 624
Nigeria	32 627	67 786	73 406
Pakistan	29 281	40 017	48 883
Filipiny	53 901	65 517	78 142
Turcja	123 800	197 475	267 227
Wietnam	39 336	87 294	135 044
Razem Next Eleven	1 033 683	1 639 764	2 018 026

Źródło: jak pod tablą 1.

3.6. Przyrost wartości skumulowanych bezpośrednich inwestycji zagranicznych

W tabeli 7 przedstawiono analizę przyrostu wartości zasobu BiZ. W krajach G-8 zanotowano 74-procentowy przyrost wartości skumulowanych bezpośrednich inwestycji zagranicznych, tzw. zasobu BIZ. W latach 2005–2013 zasób ten w G-8 wzrósł z 5,8 bln USD do 10,2 bln USD, natomiast w krajach G-20 w tym samym okresie zanotowano 94-procentowy przyrost wartości zasobu bezpośrednich inwestycji zagranicznych – z poziomu 7,2 bln USD do 14,1 bln USD. Z kolei w Unii Europejskiej zanotowano 80-procentowy przyrost wartości zasobu BIZ w latach 2005–2013 (z poziomu 4,7 bln USD do 8,5 bln USD). W krajach Next Eleven zanotowano – podobnie jak w poprzednich analizach – największy przyrost wartości zasobu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2005–2013: z poziomu ok. 0,57 bln USD do ponad 1,29 bln USD, co oznacza wzrost o prawie 125%. Również w tym badaniu przyrosty analizowanego wskaźnika były największe w krajach N-11, choć sam zasób bezpośrednich inwestycji zagranicznych miał najmniejszą wartość.

Tabela 7. G-8, G-20, Unia Europejska i Next Eleven
– analiza przyrostu wartości zasobu BIZ (lata 2005, 2010 i 2013, dane w mln USD)

Kraj (grupa krajów)	2005	2010	2013
G-8	5 894 159	7 890 649	10 269 006
G-20	7 299 841	11 211 908	14 161 729
Unia Europejska	4 778 696	7 313 818	8 582 665
Bangladesz	3 537	6 072	8 596
Egipt	28 882	73 095	85 046
Indonezja	41 187	160 735	230 344
Iran	16 005	28 953	40 941
Korea Południowa	104 880	134 230	167 350
Meksyk	234 751	363 769	389 083
Nigeria	26 345	60 327	81 977
Pakistan	10 209	19 828	27 589
Filipiny	14 978	25 896	32 547
Turcja	71 322	186 937	145 467
Wietnam	22 453	56 915	81 702
Razem Next Eleven	574 550	1 116 756	1 290 642

Źródło: jak pod tabelą 1.

Podsumowanie

Po obliczeniu wskaźników według przyjętej metodologii przedstawionej w tabeli 8 zestawiono syntetyczne wyniki badań. Wskazano pozycję każdej z grup krajów G-8, G-20, Unii Europejskiej i Next Eleven w poszczególnym rodzaju analizy.

Tabela 8. Pozycja krajów G-8, G-20, Unii Europejskiej i Next Eleven
– syntetyczne podsumowanie wyników analiz

Rodzaj badania/grupa krajów	G-8	G-20	Unia Europejska	Next Eleven
Tempo wzrostu realnego PKB	3	2	4	1
Zmiany udziału w światowym eksporcie	4	2	3	1
Zmiany udziału w światowym imporcie	3*	2	3*	1
Zmiany wartości eksportu	3*	2	3*	1
Zmiany wartości importu	3	2	4	1
Przyrost wartości zasobu BIZ	4	2	3	1

* Ex aequo.

Źródło: obliczenia własne na podstawie tabel 2–7.

Z tabeli 8 wynika, że w każdym z badania przeprowadzonym w artykule pierwszą pozycję zajęły kraje Next Eleven. Zakładając, że poddana analizie grupa wskaźników gospodarczych, czyli tempo wzrostu realnego PKB, zmiany udziału w światowym eksporcie i imporcie, zmiany wartości eksportu i importu oraz przyrost wartości zasobu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, jest miarodajna i dobrze dobrana, to można wnioskować, że w latach światowego kryzysu finansowego grupa N-11 poradziła sobie gospodarczo zdecydowanie lepiej, niż kraje G-8, G-20 i Unii Europejskiej.

Jeżeli w ciągu najbliższych dwóch-trzech dekad utrzymają się uzyskane w wyniku analizy tendencje, Bangladesz, Egipt, Indonezja, Iran, Meksyk, Nigeria, Pakistan, Filipiny, Korea Południowa, Turcja i Wietnam staną się liczącymi się graczami nie tylko w regionach, ale i na arenie międzynarodowej. Twórca określenia *Next Eleven*, J. O'Neill, przewidywał, że niewykluczona jest dominacja krajów N-11 w gospodarce światowej (przy malejącej roli krajów tradycyjnej „triady” w handlu międzynarodowym, czyli USA, Japonii i Unii Europejskiej oraz krajów BRICS⁹), a obserwując wysokie tempo rozwoju gospodarczego oraz dużą liczbę ludności teza ta wydaje się coraz bardziej prawdopodobna.

Zasadne wydaje się przeprowadzenie kolejnych badań i analiz, polegających na próbach prognozowania dalszego rozwoju ekonomicznego opisywanych krajów i ugrupowań. W ten sposób możliwe będzie zaobserwowanie, jak może rozwijać się dynamiczny proces przetasowań na liście najbardziej liczących się gospodarek świata.

Literatura

Czarny E., Menkes J., Śledziwska K., *Państwa o różnych poziomach rozwoju w czasie kryzysu gospodarczego*, w *Wyzwania gospodarki globalnej*, Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego Uniwersytetu Gdańskiego nr 31, Gdańsk 2012.

<http://g20.org>.

<http://unctadstat.unctad.org>.

⁹ Akronimu BRIC użyto po raz pierwszy w listopadzie 2001. (J. O'Neill., *Building Better Global Economic BRICs*, „Goldman Sachs Global Economics Paper” 2001, No. 66, s. 12), a następnie rozpowszechniono w 2003 r., dzięki ogłoszonej przez Goldman Sachs prognozie, z której wynikało, że do połowy XXI w. kraje te będą potęgami światowymi. W roku 2011 do BRIC dołączyła Republika Południowej Afryki, co zmieniło akronim na BRICS.

<http://www.bankier.pl>.

O'Neill J., Wilson D., Purushothaman R., Stupnytska A., *How Solid are the BRICs?*, „Goldman Sachs Global Economics Paper” 2005, No. 134.

O'Neill J., *Building Better Global Economic BRICs*, „Goldman Sachs Global Economics Paper” 2001, No. 66.

Wojtyna A., *Gospodarki wschodzące w obliczu kryzysu finansowego: duża odporność czy podatność?*, „Gospodarka Narodowa” 2010, nr 9.

NEXT ELEVEN COUNTRIES – EMERGING WORLD POWERS AND THE ECONOMIC CRISIS

Abstract

In the next few decades in the world economy an important role can play countries Next Eleven group. The aim of this article is to attempt to prove the thesis that the current state of globalization and regionalization of Next Eleven countries have overcome the global financial crisis much better than the G8, the G20 and the European Union. Using the analysis of real GDP growth, changes in the share of world exports and imports, changes in the value of exports and imports and the increase in foreign direct investment resource in the indicated groups of countries have shown that the global economic slowdown did not affect, in principle, the countries of the N-11. In the literature, there is no analysis of the Next Eleven countries position relative to the G-8, G-20 and the European Union. This article may be a contribution to the further comparative studies of this type.

Translated by Wojciech Zysk

Keywords: Next Eleven, economic crisis, international trade

JEL codes: F14, F21, P45

